

Dan sta je in je persoonlijke kracht van waaruit je contact kunt maken met je medespeler in de aanwezigheid van publiek, van waaruit het magische moment van performance zich kan ontvouwen.

Voor dit proces is geen vaste exacte methode uit te stippelen. Daarvoor is het te veelomvattend. Bovendien is ieder mens anders. Er wordt ook niet veel psychologisch geanalyseerd of gepraat. De klank zélf zet je systeem primair in beweging en vandaaruit komen er vanzelf andere dingen op je pad. Als je dit proces zelf flink hebt doorlopen en hebt ervaren wat het met je doet, zou je andere mensen er ook in kunnen begeleiden. Er zijn natuurlijk ook nog verschillende invalshoeken: de een werkt meer vanuit dans/beweging, de ander meer vanuit zang of acteren. Mijn invalshoek is zang en acteren.

Deze manier van zingen, de stem gebruiken, raakte mij in ieder geval tot op het bot en ik wist meteen dat ik ook stem-/zang-/theaterdocent wilde worden. Begrippen als 'stemwerk', 'stemdocent' of 'stembevrijding' moesten in die tijd nog uitgevonden worden. Dat is nu wel anders. In die tijd waren wij hier dus ook de pioniers, die alle nieuwe ervaringen en opgedane kennis moesten vertalen naar onze stem-/zang-/theaterlessen. Er volgden voor mij vele zomer workshops maar ook langdurigere trainingen van twee maanden in de Cévennes. Een paar keer per jaar reisde ik af naar Zuid-Frankrijk; ik heb met vele docenten mogen werken, o.a. met Jonathan Hart (pleegzoon van Roy Hart), Kaya Anderson, Rossignol, Saule Ryan en Johannes Theron. In die tijd haalde ik de docenten ook naar Nederland voor stemworkshops.

Ik was lid van 'Voijz', een groep Nederlandse stem en zangdocenten met de wortels in het Roy Hart werk. Na vier jaar, in 1999, deed ik een opleiding tot Roy Hart Docent bij Noah Pikes in Parijs. Als zodanig heb ik tien jaar stemlessen gegeven op de beroepsopleiding voor acteurs aan de Hoge School van de Kunsten te Utrecht. Halverwege deze periode kwam ik in aanraking met Alberto ter Doest die Estill Voice Training (EVT) uit Amerika in Nederland introduceerde: de anatomisch-technische benadering van de stem. Ik heb jarenlang lessen bij hem gevolgd en ben uiteindelijk officieel gecertificeerd tot Master in Estill Voice Training (EMT). Deze nieuwe inzichten op het gebied van stem en techniek zijn op wetenschappelijk onderzoek gebaseerd, door operazangeres en wetenschapper Jo Estill.

Hiermee werd het inzichtelijk wat er fysiek allemaal gebeurt met je stem in alle toonaarden en klankkleuren, en dat we hier meer controle over kunnen hebben dan we denken. Hier valt veel over te zeggen. Voor mij was dit in ieder geval de perfecte aanvulling voor het werken met de *gehele* stem: de vrije stemexpressie én stemtechniek. Het mooie van EVT is, dat het ook waardevrij is, net als in de vrije stemexpressie. Alle klankkleuren en zangkwaliteiten zijn mogelijk. Soms is het moeilijk om andere klankkwaliteiten te produceren dan je gewend bent. Dan blijf je hangen in een bepaalde voorkeurspositie, omdat onze persoonlijkheid samenvalt met ons geluid. Daar ligt dan weer een mooie uitdaging... Door de stem dan eens vanuit de anatomie te benaderen is het soms mogelijk om totaal nieuwe klankkleuren te ontdekken, die je met expressie niet kon vinden. Dit vergroot je expressiviteit, je zelfbeeld maar ook je artistieke! Als je dat durft toe te passen kunnen er wonderlijk mooie interpretaties ontstaan in zang of spel...

Ik voelde me dan ook zeer vereerd toen ik twee jaar geleden Estill Voice Training mocht introduceren op Malérarques, op een internationaal Stem Symposium aldaar. Het was voor mij heel bijzonder om de Roy Hart Docenten te mogen lesgeven in Estill Voice Training. Toen ik het jaar daarop een Roy Hart workshop mocht geven op een stemsymposium van Alberto ter Doest, (UVS) maakte het voor mij de cirkel rond.

Voor meer informatie of lessen en workshops:

<https://zangschoolsirene.nl>

<https://www.metstem.nl/royhartcentrenl/#>

